Voorsprong Afrikaans

Gr. 8 EAT

Werkboek

VoorsprongBoeke

S. Roux
L. Roux

VOORSPRONG
BOEKE

ISBN: 978-0-6397-0255-1

INHOUDSOPGAWE

VRAAGWOORDE 4

TEMA 1: MY WÊRELD 5

AFDELING A: BEGRIP

Vraag 1: Begripsoefening 5

AFDELING B: TAAL 9

Vraag 1: Klankleer 10

Vraag 2: Leestekens, hoofletters 12

Vraag 3: Lidwoorde, selfstandige naamwoorde 12

Vraag 4: Byvoeglike naamwoorde 16

Vraag 5: Bywoorde 18

Vraag 6: Voornaamwoorde 20

Vraag 7: Werkwoorde 22

Vraag 8: Telwoorde, voorsetsels 24

Vraaag 9: Woordorde 26

Vraag 10: Sinsoorte 29

Vraag 11: Visuele geletterdheid 30

11.1 Voorblad van ‘n tydskrif 30

11.2 Advertensie 32

11.3 Strokiesprente 34

AFDELING C: LUISTER

Vraag 1: Luisteroefening 37

Woordeskatkis: Blokkiesraaisel 39

Woordeskatkis: Woordsoek 40

TEMA 2: REIS EN RUIMTE 41

AFDELING A: BEGRIP

Vraag 1: Begripsoefening 41

AFDELING B: TAAL 46

Vraag 1: Kritiese taalbewustheid, tye 48

Vraag 2: Skryftekens en hoofletters 51

Vraag 3: Visuele geletterdheid (Grafika) 52

AFDELING C: LUISTER

Vraag 1: Luisteroefening 56

AFDELING D: HERSIENING – TEMA 1 & 2 58

Vraag 1: Geïntegreerde oefening 59

Vraag 2: Geïntegreerde oefening 61

Vraag 3: Geïntegreerde oefening 63

Woordeskatkis: Woordskommel 66

Woordeskatkis: Pas die woorde bymekaar 67

TEMA 3: UITSKIETERS 68

AFDELING A: BEGRIP

Vraag 1: Begripsoefening 68

AFDELING B: TAAL

Vraag 1: Sinonieme, antonieme, voegwoorde 72

Vraag 2: Sinonieme, antonieme 76

Vraag 3: Spelpatrone - verdubbeling van vokale en konsonante 77

VoorsprongBoeke

Vraag 4: Ontkenning 78
Vraag 5: Voegwoorde, woordorde 80
Woordeskatkis: Woordskommel 84
Woordeskatkis: Woordsoek 85
Woordeskatkis: Blokraaisel 86

POëSIE
1. *Vrye vers* – Valda Jansen 87
2. *Rilrestaurant* – Jaco Jacobs 90
3. *Die gesteelde TV* – Peter Snyders 93
4. *Wiskunde* – Antjies Krog 98

MY EIE NOTAS 101

BRONNELYS 108

VoorsprongBoeke

TEMA 1

AFDELING A: BEGRIP

VRAAG 1: BEGRIPSOEFENING (*Voorsprong Studiegids*, bl.103)

Woordeskat wat jy nodig het om die artikel te verstaan			
Subtitel:			
oorlewingsgids	*survival guide*	oorleef	*survive*
Paragraaf 1:			
moeilik	*difficult*	persoonlikhede	*personalities*
verander	*change*	groepsdruk	*peer pressure*
floreer	*flourish*		
Paragraaf 2:			
ontdek	*discover*	druk	*pressure*
Paragraaf 3:			
gereeld	*often*	beoefen	*practice/exercise*
Paragraaf 4:			
geestesgesondheid	*mental health*	beur dit jou op/ jou opbeur	*it cheers you up*
Paragraaf 5:			
groepklets	*group chat*		
Paragraaf 6:			
agterraak	*fall behind*	sukkel	*struggle*
Paragraaf 7:			
jou vingers laat jeuk	*attracts you strongly*	vroegtydig	*in good time/on time*
Paragraaf 8:			
geestestoestand	*state of mind*	ingesteldheid/ houding	*attitude*
berader	*counsellor*	dra jou belange op die hart	*have your best interests at heart*

Voorsprongboeke

Lees die tydskrifartikel en beantwoord die vrae.

MAAK DIT DIE BESTE SKOOLJAAR!

Die nuwe skooljaar is hier. Hier is 'n praktiese oorlewingsgids oor hoe om die hoërskool te oorleef en die beste van die jaar te maak.

WEES JOUSELF

1 Dit is partykeer moeilik om by 'n groot groep mense in te pas, want almal het hul eie sterk persoonlikhede. Maar onthou, jy is uniek. Moenie probeer verander om in te pas in die groep nie. Groepsdruk is so laas dekade. Wees jouself en floreer!

OEFEN GEREELD

2 Jy hoef nie by 'n gimnasium aan te sluit om gereeld te kan oefen nie. Jy

[Verwerk uit 'n artikel deur **Colin Hendricks** en **Jody-Lynn Taylor**, *Huisgenoot,* Netwerk24.com]

VRAE:

1.1 Met watter TWEE dinge gaan hierdie oorlewingsgids jou in jou gr. 8-jaar help? (subtitel)

____

____ (2)

1.2 Hoekom is dit partykeer moeilik om in te pas in 'n groot groep mense?

____ (1)

1.13 Kyk weer na die OPSKRIF van die artikel.

Noem EEN manier waarop die woord "beste" beklemtoon word.

____ (1)

TOTAAL: 20

VoorsprongBoeke

AFDELING B: TAAL

Die taalvrae wat volg is op die onderstaande artikel gebaseer.

Woordeskat wat jou sal help om die artikel te verstaan			
KALENDER		**RUGSAK**	
onvoorbereid	*unprepared*	modeparade	*fashion show*
het ingelewer	*handed in*	skouerbande	*shoulder straps*
beheer	*control*	spiere	*muscles*
verminder	*lessen*	lei	*lead*
MUSIEK			
musiekspeellys	*music playlist*	konsentreer	*concentrate*
OMGEWING			
skoon	*clean*	netjies	*neat*
tuis	*at home*	lessenaar	*desk*
gloeilamp	*lightbulb*	lig	*light*
Duitse	*German*	lug	*air*

Ander praktiese wenke om te oorleef

[Verwerk uit 'n artikel deur **Colin Hendricks** en **Jody-Lynn Taylor**, *Huisgenoot,* Netwerk24.com]

KALENDER

Daar is niks erger as om onvoorbereid by die skool op te daag en dan by jou vriende te hoor julle skryf daardie dag 'n toets nie. Kyk gereeld na jou skool se kalender wanneer jy toetse of eksamen skryf. Skryf ook op jou kalender wanneer jy take moet ingee. As jy in beheer is, gaan dit jou stres oor toetse en take verminder.

VRAAG 1: KLANKLEER (*Voorsprong Studiegids*, bl. 29)

1.1 Onderstreep/glim al die LANG VOKALE in die sin.

Daar is niks erger as om onvoorbereid by die skool op te daag nie.

1.2 Onderstreep/glim al die KORT VOKALE in die sin.

Jy hoor dat julle daardie dag toets skryf.

VoorsprongBoeke

1.7.10 netjies ____

1.8 Verdeel die woorde in KLANKGREPE.

1.8.8 lessenaar ____

VRAAG 2: LEESTEKENS EN HOOFLETTERS (*Voorsprong Studiegids*, bl. 37, 64)

Vul telkens die KORREKTE LEESTEKENS en HOOFLETTERS in.

2.1 volg die volgende stappe vir 'n suksesvolle jaar oefen daagliks slaap genoeg wees jouself en moenie onder groepsdruk ingee nie

VRAAG 3: LIDWOORDE EN SELFSTANDIGE NAAMWOORDE

(*Voorsprong Studiegids*, bl. 41, 53)

INTERESSANTE STOKPERDJIES VIR TIENERS

[Verwerk en bygewerk uit: https://af.veganapati.pt]

Woordeskat			
stokperdjie	*hobby*	vaardigheid	*skill*
belangstelling	*interest*	loopbaan	*career*

VRAAG 8: TELWOORDE EN VOORSETSELS (*Voorsprong Studiegids*, bl. 68, 94)

8.1 Skryf die volgende GETALLE tussen hakies uit in woorde.

8.1.1 In hierdie artikel word (16) stokperdjies bespreek.

____

8.1.2 Probeer gerus stokperdjies (1) en (2) as jy graag in die kombuis is.

________________________ ________________________

VoorsprongBoeke

8.2.4 Mense (regdeur/regoor) die wêreld doen joga.

8.2.5 Jy kan dit ook (op/in) enige plek beoefen.

8.3 Vul telkens die KORREKTE VOORSETSEL in.

8.3.1 Jy kan ook troeteldiere __________ mense wat __________ vakansie gaan, oppas.

8.3.2 Jy moet net __________ hierdie diere kos, water, liefde en aandag gee.

VRAAG 9: WOORDORDE (*Voorsprong Studiegids*, bl. 98)

9.1 Sê telkens watter deel van die sin die dele tussen hakies is.

S V1 T O P V2

Voorbeeld: (Ek) (moet) (elke dag) (my skryfbehoeftes) (skool toe) (vat).

9.1.1 (My ouers) (het) (my skryfbehoeftes) (by die PNA) (gekoop).

9.1.5 (Syon se ouers) (sal) (môre) ('n stewige rugsak) (koop).

Só kan jy met lyftaal kommunikeer
– en dit sonder om 'n woord te sê.

In die hoërskool is dit belangrik dat jy goed met jou onderwysers, afrigters en klasmaats kan kommunikeer.

...

[Verwerk uit: *Huisgenoot*, Netwerk24.com]

9.2 Skryf die sin oor en rangskik die gedeeltes tussen hakies in die KORREKTE woordorde.

9.2.1 Lungisa (baie breed / glimlag / altyd).

____

VoorsprongBoeke

9.2.2 ‘n Mens (in die klas / elke periode / die onderwysers / vriendelik / groet).

____

9.2.10 Die meeste mense (gereeld / verskillende handgebare / gebruik / in gesprekke).

____

9.3 Skryf die sin oor en BEGIN telkens met die ONDERSTREEPTE woorde.

9.3.1 Ons gebruik <u>elke dag</u> universele handgebare.

____

VRAAG 10: SINSOORTE (*Voorsprong Studiegids*, bl. 59)

10.1 Dui aan watter TIPE SIN die onderstaande sinne is.

Kies die KORREKTE antwoord uit dié in die blokkie hieronder.

stelsin; vraagsin; bevelsin; uitroepsin

10.1.1 Groet altyd met ‘n stewige handdruk! ____________________

10.1.2 Weet jy wat lyftaal is? ____________________

10.1.3 Ons druk ons gevoelens met lyftaal uit. ____________________

10.1.4 Aitsa! Jy lyk baie vrolik. ____________________

10.2 Skryf die stelsinne oor as VRAAGSINNE.

10.3 Maak jou eie uitroepsinne met die onderstaande tussenwerpsels.

VRAAG 11: VISUELE GELETTERDHEID (*Voorsprong Studiegids*, bl. 74)

11.1 Bestudeer die voorblad van die tydskrif en beantwoord dan die vrae.

VoorsprongBoeke

VRAE:

11.1.1 Wat is die MASHOOF (titel) van die tydskrif?

____

11.1.2 #203 (regs boaan die voorblad)

Waarvoor staan die onderstreepte simbool (#)?

____

11.1.3 Skryf die tydskrif se LEUSE neer.

____

11.2 Bestudeer die advertensie en beantwoord die vrae.

VRAE:

11.2.1 Op watter manier word die leser se aandag na die hoofopskrif getrek?

____

11.2.3 Wie is die adverteerder?

____

11.2.4 Wie is die teikenmark van hierdie advertensie?

____

11.2.7

(a) Waarvoor staan die eerste simbool?

____

(b) Wat is die funksie van die tweede simbool?

____

VoorsprongBoeke

11.3 Lees die strokiesprente hieronder en beantwoord die vrae.

11.3.5 Met watter VISUELE TEGNIEKE wys die kunstenaar dat Stoffel (die kat) vir Jon baie hard slaan in raampie 2? Noem VIER tegnieke.

____

____

____

____

11.3.6 Op watter manier praat Stoffel met Jon in raampie 3?

____

AFDELING C: LUISTER

Vraag 1: Luisteroefening

Luister aandagtig na die artikel ... wat deur die onderwyser gelees word, maak luisteraantekeninge en beantwoord dan die vrae.

WOORDELYS			

VoorbrongBoeke

VRAE:

1.1 Vir hoeveel uur per dag gaan hoërskoolleerlinge in Suid-Korea skool?

____ (1)

1.10 Waarom is boot-skole daar nodig?

____ (1)

TOTAAL: 10

Blokkiesraaisel: My huis

Voltooi die onderstaande blokkiesraaisel. Gebruik die leidrade onder die blokkiesraaisel.

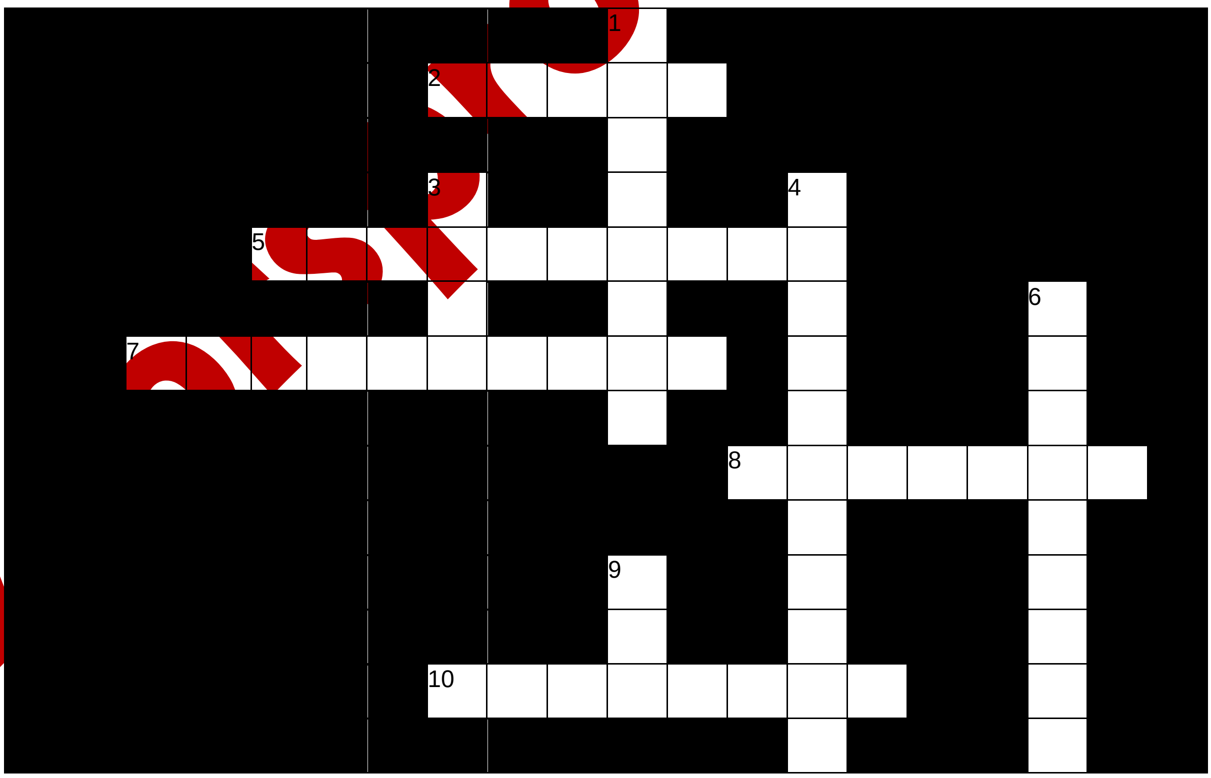

Woordsoek: My skool

Kan jy al die woorde vind?

TEMA 2

AFDELING A: BEGRIP

VRAAG 1: BEGRIPSOEFENING (*Voorsprong Studiegids*, bl.103)

Lees die onderhoud deur en beantwoord die vrae.

Woordeskat wat jou sal help om die artikel te verstaan			
Subtitel		**Paragraaf 1**	
kaalvoet	*barefoot*	roete	*route*
landskap	*landscape*	skrywer/outeur	*writer/author*
Paragraaf 2		**Paragraaf 3**	
met behulp van	*with the help of*	onderpunt	*the bottom*
omgewing	*environment*	uitkykpunt	*vantage point*
geskiedenis	*history*	**Paragraaf 4**	
stigter	*founder*	Daarvandaan	*From there on*
plaaslike	*local*	gevorder	*made progress*
ware	*true/real*	bopunt	*topmost point*

Voorsprong Boeke

AFDELING B: TAAL

Die taalvrae is op die inligting hieronder gebaseer.

Woordeskat			
Seevakansie!!		**Janine was-en-stryk-museum**	
instelling	*institution*	was en stryk	*washing and ironing*
sorgvrye	*carefree*	strykyster	*clothes iron*
salige	*blissful*	wasmasjien	*washing machine*
prentjiemooi	*picturesque*	skaars	*rare*
kusdorp	*seaside town*	wasgoed	*laundry*
Knysna glykabel-toer		**Kaapstad**	
glykabel	*zipline*	volledige	*complete*
sweef	*glide*	vlieër	*kite*
boomtoppe	*treetops*	valskermsweef	*paraglide*
onvergeetlike	*unforgettable*	valskermspring	*sky dive*
kloof	*gorge*	skiereiland	*peninsula*
bereik	*reach*	robbe	*seals*
dapperes	*the brave*		
Durban			
omvattende	*comprehensive*	oorsig	*overview*
uitstappie	*outing*	bakens	*landmarks*
hoogtepunte	*highlights*	gids	*guide*
argitektuur	*architecture*	stadsaal	*city hall*
besienswaardighede	*the sights*	besoek	*visit*
tyd ... deurbring	*spend time*		

VRAAG 1: KRITIESE TAALBEWUSHTEID EN TYE
(*Voorsprong Studiegids*, bl. 33, 70)

Voorsprong Boeke

TEMA 3

AFDELING A: BEGRIP

VRAAG 1: BEGRIPSOEFENING

Woordeskat

Lees die koerantartikel en beantwoord dan die vrae.

AFDELING B: TAAL

VRAAG 1: SINONIEME, ANTONIEME, VOEGWOORDE (*Voorsprong Studiegids*, bl. 5, 87)

Woordeskat

VoorsprongBoeke

15-jarige word eerste vroulike Suid-Afrikaanse BMX-ryer om ‘n agteroorsalto suksesvol te doen!

[Verwerk uit ‘n artikel deur ...

Die vrae is gebaseer op bostaande artikel.

1.1 Gee ‘n SINONIEM vir die onderstreepte woorde in die artikel.

1.1.1 ewig ______________________________

VRAAG 4: ONTKENNING (*Voorsprong Studiegids*, bl. 51)

4.1 Skryf die volgende sinne in die ONTKENNENDE VORM/NEGATIEF.

4.1.1 Jongmense is uitskieters.

____

4.1.2 Tieners presteer.

____

4.1.14 Hulle eet gesond.

Begin só: Nee, ...

____

4.1.15 Peter presteer in sowel sport as kultuur.

____

VRAAG 5: VOEGWOORDE EN WOORDORDE

Woordeskat

VoorsprongBoeke

Teorie: *Voorsprong Studiegids*, bl. 107

1. *Vrye vers* – Valda Jansen

Woordeskat			
vrye vers	*free verse*	**netjies**	*neat*
gewone	*normal*	**somtyds**	*sometimes*
losgebreek	*broke free*	**glad nie**	*not at all*
reëls	*lines*	**strofe**	*stanza*

Vrye vers

’n Vrye vers is ‘n gedig sonder ‘n vaste vorm, rympatroon of ritme.

Ons gaan hierdie gedig net LETTERLIK interpreteer.

Lees die gedig aandagtig deur en beantwoord die vrae.

1.1 Met wie/wat praat die spreker?

____

VoorsprongBoeke

1.2 Hoekom is daar 'n dubbelpunt (:) aan die einde van reël 3?

____

1.3 Wat noem ons die volgende strofes?

1.3.1 'n Strofe wat uit TWEE versreëls bestaan. __________________

1.3.2 'n Strofe wat uit DRIE versreëls bestaan. __________________

1.3.3 'n Strofe wat uit VYF versreëls bestaan. __________________

1.4 Haal 'n voorbeeld van 'n VERGELYKING uit strofe 1 aan.

____

1.5 Skryf reël 5 neer en onderstreep/glim die klanke wat alliteer (ALLITERASIE).

____

1.6 Skryf reël 8 neer en dui die ASSONANSIE aan. Onderstreep/glim die klanke.

____

1.7 Wat is die funksie van die dubbelpunt in reël 9?

____

1.8 Daar is nie 'n vaste rymskema in hierdie gedig nie, maar daar is DRIE woorde wat met mekaar rym. Hulle word ook herhaal.

Skryf hierdie DRIE woorde neer.

____

VoorsprongBoeke

BRONNELYS

1. Taalkommisie van die SA Akademie vir Wetenskap en Kuns: *Afrikaanse woordelys en spelreëls.* Pharos. Elfde, verbeterde en omvattend herbewerkte uitgawe 2017, Eerste druk 2017.
2. Odendal, F.F. & R.H. Gouws: *HAT*. Perskor, Vierde uitgawe 2000.
3. Uys, Isabel: *Die Afrikaanse Makro Gids*. Pharos, Agtste druk 2009.
4. Du Pré, L. & Louis Eksteen: *Groot Afrikaanse Sinoniemwoordeboek*. JL van Schaik, Eerste uitgawe 1995.
5. Prinsloo, Anton F.: *Spreekwoorde en waar hulle vandaan kom*. Pharos, 2004.
6. Departement van Basiese Onderwys: *Nasionale Kurrikulumverklaring (NKV)*: Senior fase, gr. 5 – 7, 2011.
7. VoorsprongBoeke: *Voorsprong Afrikaans gr. 7 – 12 EAT: Studiegids:* VoorsprongBoeke, 2022.

VoorsprongBoeke